

PRAKTISCHE GIDS VOOR ONDERWIJSINSTELLINGEN OVER DE VEILIGHEID VAN HET INFORMATICANETWERK

De meeste onderwijsinstellingen tonen in hun beleidsnota respect voor het auteursrecht op hun informaticanetwerken. Het bezoek van illegale websites of gebruik van uitwisselingsdiensten om muziek, films en games te vinden creëert risico's op het vlak van de beveiliging voor het netwerk en de computers van de onderwijsinstelling.

INHOUDSTAFEL

- 03 | **AUTEURSRECHT EN PIRATERIJ**
- 04 | **WAT MAG EN WAT NIET?**
- 05 | **WAT ZIJN DE RISICO'S?**
- 06 | **HEBT U EEN PROBLEEM?**
- 07 | **WAT KUNT U DOEN?**

Indien er opzettelijk een inbreuk is gepleegd op het auteursrecht, dan is dit strafbaar. Volgens de nieuwe “wet van 15 mei 2007 betreffende de bestraffing van namaak en piraterij van intellectuele eigendomsrechten”, kunnen straffen oplopen tot 3 jaar gevangenisstraf en 550.000 euro boete.

AUTEURSRECHT EN PIRATERIJ

AUTEURSRECHT

Auteursrecht geeft de maker van een werk (bijvoorbeeld een muziekopname, een film, een computerspel, een foto of een tekst) het recht dat werk tegen betaling uit te baten. Zonder toestemming van de auteur, de maker, mag diens werk niet worden veelevoudigd of openbaar gemaakt. Auteursrecht is dus een verbodsrecht. Voor het geven van toestemming (een licentie) aan exploitanten van werken waarop een auteursrecht rust kan de maker geld (royalty's) vragen. De exploitanten verdienen op hun beurt geld door het werk tegen betaling te verspreiden. Als zij geen geld verdienen kunnen ze ook de maker niet betalen. Overigens hebben artiesten, producenten en omroeporganisaties zelf ook een soort auteursrechtelijke bescherming dat naburig recht wordt genoemd.

PIRATERIJ

“Piraterij” is het kopiëren of verspreiden van een auteursrechtelijk beschermd werk (films, muziek, videogames, foto's, teksten, ...) zonder toestemming van de rechthebbenden (auteurs, artiesten en producenten). De makers van deze werken worden niet vergoed voor de aan- en verkoop van gepirateerde CD's en Dvd's of illegale verspreiding via Internet. In België treden o.a. de Belgian Anti-piracy Federation (<http://www.anti-piracy.be>) en Sabam (<http://www.sabam.be>) op tegen piraterij namens de rechthebbenden.

PIRATERIJ KENT VERSCHILLENDE VORMEN:

Piraatversies:

Een kopie van muziek, film of een game op bijvoorbeeld een blanco CD of Dvd gebrand met als doel deze gratis te verspreiden, te ruilen of te verkopen.

Namaak:

Een kopie van muziek, film of een game, maar zodanig gefabriceerd en verpakt om zo sterk mogelijk op de originele drager te gelijken (d.m.v. drukwerk en hoesjes van hoge kwaliteit) met als doel deze kopie als origineel gratis te verspreiden, te ruilen of te verkopen.

Bootlegs:

Ongeautoriseerde opnames van live-concerten of door radio of televisie uitgezonden optredens, die worden gekopieerd zonder toestemming van artiest, auteur of platenmaatschappij en verkocht of geruild.

Internetpiraterij:

Het uitwisselen (zowel downloaden als uploaden) van auteursrechtelijk beschermde werken (muziek, film, games, foto's, teksten, enz...) via het Internet door middel van websites, ftp-sites, P2P-diensten, blogs, forums, elektronische post, ...

Het PRINCIPLE voor auteursrechtelijk beschermde werken zoals muziek, film en games is dat voor elke reproductie in om het even welke vorm en op om het even welke wijze (kopie op blanco drager, download, etc...) en voor elke mededeling aan het publiek (streaming, upload,..) de toestemming vereist is van alle rechthebbenden (auteur, artiest en producent). Op dit principe bestaan uitzonderingen.

WAT MAG EN WAT NIET?

WAT MAG?

- Ter illustratie voor en door het onderwijs korte fragmenten reproducieren van muziekopname, tv-uitzendingen en films op een gesloten netwerk. Hiervoor is wel een vergoeding voorzien die bij KB wordt vastgelegd. Let op: voor games en software geldt deze uitzondering niet.

- Auteursrechtelijke beschermde werken (muziek, films, foto's, teksten, ...) kopiëren voor jezelf zolang je het originele exemplaar in je bezit hebt. Let op: voor games en software geldt deze uitzondering niet.

- Auteursrechtelijk beschermde werken (Muziek, films, games, foto's, teksten,..) downloaden als ze aangeboden worden via het Internet met toestemming van alle rechthebbenden.

MAG NIET

- Muziekopnamen, films en series "streamen" via het Internet zonder toestemming van de rechthebbenden.

- Auteursrechtelijk beschermde werken (tekst, foto's, muziek, films, games, ...) aanbieden aan derden via websites, nieuwsgroepen, P2P-diensten, forums, blogs, enz.

- Volledige muziekopnamen, films of games verspreiden via een gesloten netwerk, LAN, ...

- Je mag geen muziek openbaar mededelen zonder toestemming van de auteurs (<http://www.sabam.be>) en zonder betaling van de billijke vergoeding voor artiesten en producenten (<http://www.bvergoed.be> en <http://www.ikgebruikmuziek.be>)

WAT ZIJN DE RISICO'S?

Het auteursrecht beschermt, in de ruimste zin van het woord, elke menselijke creatie die een spoor draagt van intellectuele inspanning van de auteur. Onderwijsinstellingen zouden hiervan het belang moeten inzien, aangezien ze zelf intellectuele eigendommen creëren. Ze zijn ook het best geplaatst om hierover te communiceren met jongeren. Zonder gepaste voorzorgsmaatregelen kunnen uw computersystemen al snel een netwerk worden voor het illegaal verspreiden van auteursrechtelijk beschermd materiaal. Uiteraard brengt dit een aantal juridische, maar ook veiligheidsrisico's met zich mee voor de onderwijsinstelling, het personeel en de leerlingen.

STRAF- EN CIVIELRECHTELIJKE PROCEDURES

In bijna alle landen voorziet de wet dat elke kopie of illegale verspreiding via het Internet van auteursrechtelijk beschermd materiaal, zonder voorafgaande toestemming van de rechthebbende, strafbaar is. Gezien de omvang van het probleem, de snelheid en de schaal waarop schade wordt aangebracht, worden de rechthebbenden meer en meer aangespoord zich te organiseren tegen de inbreuken op hun auteursrecht. Deze inbreuken worden o.a. gepleegd via het informaticanetwerk en de computers van onderwijsinstellingen. Vaak wordt hierbij het "schoolreglement" geschonden, waarin men oproept tot een verantwoord gebruik van de computernetwerken en waarschuwt voor inbreuken op auteursrechten. Dit kan leiden tot juridische vervolging, niet alleen van de leerlingen, maar ook van de instellingen, aangezien hun systemen auteursrechtelijk beschermde werken illegaal "hosten" en tegelijkertijd dienen voor het kopiëren of het verspreiden ervan.

RISICO'S VOOR DE VEILIGHEID

De aanwezigheid van illegaal verworven materiaal op uw computersystemen en de uitwisseling ervan, kan ernstige gevolgen hebben voor uw eigen interne gegevens, de vertrouwelijkheid en de IT-veiligheid. Muziek, films, games en ander auteursrechtelijk beschermd materiaal zijn populair op illegale websites en uitwisselingsdiensten (P2P). Tegelijkertijd zijn deze illegale platforms een belangrijke oorzaak van:

Virussen. kunnen schade toebrengen aan individuele computers, gegevens

vernietigen op computers en servers of zelfs het hele netwerk aantasten. De kans hierop vergroot als men gebruikers toelaat in te loggen op het netwerk met hun eigen computers of laptops die niet beschikken over aangepaste anti-virus programma's. Virussen verspreiden zich via digitale uitwisselingsdiensten zoals het Internet, P2P netwerken, maar ook via cd-roms, USB-sticks, enz.

Spyware. Uitwisselingsprogramma's bevatten vaak verborgen "spyware" of

"adware" die uw computergebruik volgt en informatie over de computeromgeving rapporteert zonder dat de gebruiker er zich bewust van is. In de meest gevallen leidt dit tot het sturen van advertenties en andere ongewenste bestanden. De verwijdering van deze "spyware" is tijdrovend, moeilijk en niet zonder gevaar voor uw computer.

Kwetsbaarheid van de firewall. Vele P2P systemen

"adviseren" hun gebruikers over de instellingen van de firewall om zo een open deur (port) te creëren tussen de computer en het Internet. Dit komt neer op een gevoelige aantasting en verzwakking van de firewall die u gebruikt om gevoelige informatie te beschermen, waardoor miljoenen anonieme gebruikers toegang hebben tot uw systeem en tot uw computers!

Capaciteitsvermindering. Via uitwisselingsprogramma's kunnen gebruikers van binnen

en buiten de onderwijsinstelling het netwerk gebruiken om illegaal muziek, films en andere auteursrechtelijk beschermd werk te downloaden of uploaden en uit te wisselen. Dit leidt tot een substantiële vermindering van uw netwerkcapaciteit en neemt enorm veel bandbreedte en gigabytes op uw harde schijf in. Vaak gaat dit ten koste van de legitieme gebruikers en de academische productiviteit.

Hacking. Academische netwerken worden vaak gehackt door insiders of

outsiders om toegang te krijgen tot persoonlijke documenten of om illegaal muziek te distribueren. Dit kan gaan van het gewoon afspelen van muziek op een publieke website tot het hacken van servers die onvoldoende beschermd zijn.

Hieronder vindt u verschillende situaties die er op kunnen wijzen dat uw instelling risico's loopt met betrekking tot inbreuken op het auteursrecht:

HEEFT U EEN PROBLEEM?

- U hebt geen duidelijk reglement over het gebruik van uw computersysteem.** Vele scholen en universiteiten missen duidelijkheid in hun een IT-beleid. Anderen hebben het wel, maar communiceren het niet efficiënt genoeg. Academische instellingen hebben er baat bij om op regelmatige basis duidelijk de regels uit te leggen aan de studenten en het personeel en wat de gevolgen zijn indien deze regels worden verbroken. Een centraal meldpunt kan hierbij helpen.
- U weet niet welke computerprogramma's en bestanden op uw computers en netwerk staan.** Er zijn voldoende technische maatregelen om illegale of ongewenste activiteit van uw IT netwerk te weren. Door deze te installeren, kan je het risico verkleinen en kosten besparen. Om echt elk risico te vermijden, doet u er goed aan een inventaris te maken van alle computerprogramma's, muziekbestanden, films, videospelletjes en andere auteursrechtelijk beschermd materiaal op uw computers en netwerk. Kijk na of uw computers en netwerk niet worden gebruikt als opslagruimte voor auteursrechtelijk beschermd materiaal dat geen verband houdt met uw activiteiten. Controleer ook of gebruikers "file-sharing" programma's hebben geïnstalleerd zonder uw toestemming.
- U hebt geen Internet firewall of u hebt ongewenst verkeer via uw Internetverbinding.** Om zich optimaal te beschermen tegen indringers en ongewenst Internetverkeer, zou elke onderwijsinstelling die online is, een firewall moeten installeren. Ook zijn er regels nodig voor de toegang tot het Internet zodat poorten en protocollen, die gewoonlijk worden misbruikt, worden geneutraliseerd.
- Uw Internet- en/of netwerkverbindingen werken abnormaal traag.** Een trage werking van uw netwerk kan erop wijzen dat uw interne bandbreedte in beslag wordt genomen door ongewenst verkeer via uitwisselingsdiensten. Het kan ook betekenen dat uw systeem door het gebruik van dergelijke diensten of andere illegale sites besmet is geraakt met virussen, spyware of andere vijandelijke software-elementen.
- U hebt regelmatig problemen met computervirussen.** Als uw systemen en computers regelmatig worden geplaagd door virussen, of als studenten of personeel regelmatig virussen van u ontvangen, kan het er op wijzen dat gebruikers van het netwerk deze virussen binnenhalen via potentieel gevaarlijke sites en uitwisselingsdiensten die illegaal auteursrechtelijk beschermd materiaal aanbieden.

Scholen en universiteiten kunnen wel degelijk stappen ondernemen tegen inbreuken op het auteursrecht die door middel van hun informaticanetwerk werden gepleegd.

WAT KAN JE DOEN?

Je kan in de praktijk verschillende maatregelen nemen om inbreuken op auteursrechtelijk beschermd materiaal op de computers en het netwerk van uw instelling tegen te gaan en zo de daaruit volgende juridische en veiligheidsrisico's te voorkomen.

1 VOER EEN DUIDELIJK BELEID.

Een onderwijsinstelling kan in geen geval tolereren dat de auteursrechten worden geschonden door illegale of onverstandige praktijken via het informaticasysteem. Studenten en personeel moeten begrijpen dat illegaal kopiëren en verspreiden van muziek, films e.a. een inbreuk is op het auteursrecht. Voer een duidelijk beleid dat ongepast gedrag – waaronder illegaal file-sharing – op academische netwerken in klassen, bibliotheken, campussen en studentenkoten veroordeelt. Leg ook de gevolgen uit bij het niet naleven van de regels. Je kan het reglement opnemen in brochures of flyers en publiceren op de website, studenten en personeel het reglement laten ondertekenen voordat ze toegang krijgen tot het netwerk en op regelmatige basis herinneringsmails sturen door de directeur of de decaan.

2 MAAK EEN INVENTARIS VAN HET AANWEZIGE AUTEURSRECHTELIIK BESCHERMD MATERIAAL.

Laat uw systemen regelmatig doorlichten op het gebruik en de aanwezigheid van beschermde software. Dit zou ook moeten gebeuren voor alle andere auteursrechtelijk beschermde bestanden. Een muziekbestand neemt meestal 3 tot 5 MB in beslag en wordt meestal met de extensie .mp3, .wma, .ogg, .flac of .wav opgeslagen in een folder genaamd /Mijn muziek, /Gedeelde documenten of /My music, /Shared folder. Filmbestanden zijn gewoonlijk 500 tot 700 MB groot en worden vaak opgeslagen onder .avi, .mpg of .mov-formaat. Eventuele gecomprimeerde versies van deze bestanden herkent u aan de extensie .zip of .rar.

3 WIS ALLE ILLEGALE KOPIEËN.

Het is raar of zelden toegestaan commerciële muziekopnamen en filmdvd's te reproduceren of te verspreiden via het Internet, behalve via erkende, legale sites. Vraag daarom steeds een bewijs en bewaar het om aan te tonen dat uw kopieën van auteursrechtelijk beschermd materiaal legaal zijn. Excuses zoals "een privé-kopie mag" of "een reservekopie is toegelaten" zijn hier niet van toepassing.

4 CONTROLEER "FILE-SHARING".

Veel onderwijsinstellingen maken het technisch onmogelijk om andere dan de expliciet toegelaten computerprogramma's te installeren op hun computers om zo op een eenvoudige manier juridische en veiligheidsproblemen te reduceren. Er zijn technologieën die onderwijsinstellingen helpen om dit probleem aan te pakken, zie o.m. <http://www.advestigo.com>, <http://www.audiblemagic.com>, <http://www.auditudo.com>

5 PAS DE INSTELLINGEN VAN UW FIREWALL AAN.

Uw firewall kan zo ingesteld worden dat illegale bestanden en sites op verschillende manieren worden gefilterd. Bepaalde Internetadressen, poorten of protocollen die typisch gebruikt worden voor "file-sharing" kunnen geblokkeerd worden. Er zijn ook computerprogramma's op de markt die speciaal werden ontworpen om selectief auteursrechtelijk beschermd materiaal te filteren, zoals de "Copysense" applicatie van Audible Magic (<http://www.audiblemagic.com>).

6 CONTROLEER UW DRAADLOZE VERBINDING.

Verzeker uzelf ervan dat de draadloze verbinding met uw netwerk en het Internet (Wifi) wel degelijk beveiligd is door middel van encryptie, zodat deze verbindingen niet misbruikt worden voor illegale doeleinden. Via de software van de draadloze routers kunt u toegangscodes invoeren en het gewenste encryptieniveau instellen.

7 CONTROLEER DE DRUKTE VAN HET DATAVERKEER.

Software om uw netwerkverkeer te monitoren, eventueel geleverd samen met uw netwerkinstallatie, stelt u in staat om na te gaan of computerprogramma's of -gebruikers uw bandbreedte bezetten. Controleer "hot spots" van dataverkeer om na te gaan of er een eventueel probleem is met het systeem, of dat het gaat om illegale activiteiten.

8 BESCHERM UW NETWERK TEGEN VIRUSSEN.

Anti-virussoftware scant en spoort bestanden op die virussen, spyware of andere schadelijke files bevatten. Deze software zou op elke computer geïnstalleerd moeten worden. De meest efficiënte software werkt permanent en voorziet een geregelde automatische update om rekening te kunnen houden met nieuwe virussen die dagelijks opduiken.

9 BESCHERM UW NETWERK TEGEN SPYWARE.

Verder bestaat er een grote hoeveelheid commerciële software die spyware en dergelijke programma's kan opsporen en van uw computers verwijderen. Ook deze anti-spywareprogramma's moeten regelmatig gebruikt en bijgewerkt worden.

10 DUID EEN VERANTWOORDELIJKE AAN.

Iemand binnen uw onderwijsinstelling zou verantwoordelijk moeten zijn voor de bescherming en de controle van uw systemen en computers met betrekking tot inbreuken op het auteursrecht. Deze persoon moet een functie bekleden met de nodige beslissingsbevoegdheid (vaak is dit de IT- of de directeur) om zo op efficiënte wijze uw beleid te handhaven, de onmiddellijke verwijdering van illegaal materiaal te bewerkstelligen en gepaste sancties op te leggen.

representing the
recording industry
worldwide

Belgian Anti-Piracy Federation
Jozef Mertensstraat 46
1702 Groot-Bijgaarden

Tel: 02 463 15 10
Fax: 02 463 14 81
www.anti-piracy.be

Belgian Video Federation
De federatie van de
Belgische video-industrie
Almaplein 3 b2
1200 Brussel

Tel: 02 779 41 74
Fax: 02 779 16 69
www.bvf.be

IFPI Belgium
De federatie van de
Belgische muziekindustrie
Almaplein 3 b 2
1200 Brussel

Tel: 02 779 41 74
Fax: 02 779 16 69
www.ifpi.be

SABAM
Belgische vereniging van
auteurs, componisten
en uitgevers
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Tel: 02 286 82 11
www.sabam.be